

**H. Nelson: Canada, Nybyggerlandet (180 S.). Magn. Bergs-
vall. Stockholm 1922.**

I denne Bog giver Professor Nelson en kort Skildring af Canadas Geografi. Han skildrer Ulighederne i de enkelte Landsdeles Naturforhold og viser, hvorledes de senere Aars hurtige Kulturudvikling har maattet gaa forskellige Veje og endelig, hvorledes der ligger Rigdomskilder, hvis Udnyttelse endnu er i deres Begyndelse, og som vil kunne lede Fremtidens Udvikling ind paa ny Baner.

En stor Del af Landet er fra Naturens Haand daarlig egnet til Landbrug. Det er det store Gnejsplateau, som indtager næsten hele den østlige Halvdel af Landet, hvorfra Istidens Gletsjere har bortført næsten al løs Jord. Landbruget i det østlige Canada er derfor væsentlig knyttet til Egne, som ved Istidens Slutning stod under Vand, hvori der bundfældedes Sand og Ler. Dette gælder først og fremmest St. Lawrence Flodens Dal, hvor en Fjord fra Atlanterhavet strakte sig ind, og dernæst store Omraader, som i Afsmeltningstiden var opdæmmede af den endnu ikke smeltede Is, og dannede store Søer. Saadanne Omraader findes navnlig omkring de store canadiske Søer, i „Lerbæltet“ nord for Vandskellet mellem St. Lawrencefloden og Hudson Bugten, hvor Isen nordpaa forhindrede Afløbet, og endelig omkring Winnipeg Søen, hvor lignende Forhold gjorde sig gældende. Vest for Winnipeg Søen er Jorden ogsaa frugtbar, idet Isen har aflejret betydelige Morænelag, men her er Klimaet tørt, og Østens Skove afløses af vidtstrakte Prærier. Mod Nord sætter den aftagende Sommervarme Grænse for Kornavlens. Her er det navnlig Sommerens korte Varighed, som gør sig gældende. Ved Korngrænsen synker den frostfri Tid ned til ca. 70 Dage. Her er den moderne Arvelighedsforskning traadt i Landbrugets Tjeneste ved at skabe ny Varieteter af Kornsorterne med stadig kortere og kortere Udviklingstid fra Saaning til Høst. Hver ny og hurtigere voksende Sort rykker Korngrænsen et nyt Skridt mod Nord. I Steppeegnene mod Vest levede for en Menneskealder siden kun faa Nybyggere, som med deres Hjorder udnyttede Præriens naturlige Græsvækst. Ogsaa her har den moderne Videnskab skabt en hel Revolution. Studiet af Regnvandets Opsugning og Fordampning fra Jorden har uddannet en ny Landbrugsmethode, den saakaldte *Dry-Farming*, hvorved man er i Stand til at reducere Fordampningen til det mindst mulige. Hvert andet eller tredje Aar ligger Jorden brak for at opmagasinere Vand til Afgrøden. Hveden bliver her ude af en særlig fortrinlig Kvalitet. I mindre men i stadig stigende Udstrækning anvendes ogsaa Overrisling af Markerne, hvorved deres Udbytte forøges med 50—100 %. I Prærieprovinserne gaar Landbruget ud paa Hvedeavl, medens

Mejeribrug er ved at blive Hovedsagen i det skovrige Østen. I Prærielandet er ligeledes fundet mægtige Kullag, hvis Udnyttelse dog kun er i deres Begyndelse, men er stærkt stigende. I Modsætning hertil har Østen sine uhyre Rigdomme af Vandkraft. I Canada angives Vandkraften til næsten 20 Mill. Hestekræfter, hvoraf 12 Mill. i Provinserne Quebec og Ontario. Heraf er 1920 udnyttet 2,4 Mill. Hestekræfter, hvoraf 1,9 Mill. i de to store østlige Provinser. Canadas Industri har endnu meget store Udviklingsmuligheder.

Bogen er forsynet med 10 Plancher og 57 Tekstbilleder, for en stor Del fortrinlige Fotografier, optagne af Forfatteren selv, og dernæst et Antal ypperlige Kort til Illustration af forskellige Forhold. For enhver, der interesserer sig for Natur- og Kulturudvikling i det store canadiske Dominion, byder Professor Nelsons Bog den bedst mulige Vejledning.

M. Vahl.